

'סנט לואיס'

(St. Louis). ספינת נוסעים גרמנית שמסע התלאות שלה ב-1939 עם הפליטים היהודים של סיפונה המחיש את הטרגדיה של היהודים הנמלטים מהנאצים ומתקשים למצוא מקום מיקלט.

ב-13 במאי 1939 יצאה האונייה, שהיתה בבעלות חברת הספנות המבורג-אמריקה, מנמל המבורג לקובה, ועל סיפונה 936 נוסעים. מהם 930 יהודים בעלי רשיונות כניסה להוואנה. את הרשיונות הסדיר המנהל הכללי להגירה בקובה מנאל בניטס גונסלס, במקום אשרות ההגירה הרגילות. על-פי החוק הקובני לא היו הרשיונות הללו טעונים תשלום כלשהו, ואולם, גונסלס מכר אותם למטרת רווח אישי בסך 160 דולר לרשיון. קנאתם של פקידים קובנים בעושר הבלתי-חוקי של גונסלס, רגשות בקרב התושבים נגד בואם של פליטים יהודים ונטייתה הפרו-פשיסטית של הממשלה, כול אלה חברו יחד וב-15 במאי 1939 ביטלה הממשלה את תוקף רשיונות הכניסה וקיצצה בסמכותו של המנהל הכללי. הממשלה החליטה שרשיונות הכניסה יכובדו רק עד 6 במאי. נראה שחברת הספנות המבורג-אמריקה והנוסעים עצמם ידעו על ההחלטה, אך סברו שהרשיונות שנרכשו זמן רב לפני קבלת ההחלטה יכובדו. רק 22 פליטים יהודים נוסעי ס"ל מילאו אחר הדרישות החדשות של קובה באשר לאשרות כניסה.

ב-27 במאי הגיעה האונייה להאוואנה, אך נאסר על נוסעיה לרדת לחוף ולהיכנס לקובה. ארגון הג'וינט שלח את נציגו לורנס ברנזון להאוואנה לשאת ולתת בדבר ירידת הנוסעים לחוף. ב-30 במאי הגיע ברנזון להאוואנה, אך נשיא קובה, פדריקו לרדו ברו, התעקש שהספינה תצא מנמל האוואנה. ברו טען כי חברת הספנות והג'וינט ידעו מראש שתוקף הרשיונות בוטל, וחייבים ללמדם לקח באשר לכיבוד חוקי קובה. ב-2 ביוני יצאה ס"ל את האוואנה, ובעת שהתקיים המשא-ומתן ניווט אותה רב החובל, גוסטב שרדר, סביב באזורים שבין פלורידה לקובה.

פקידי הגירה אמריקנים הודיעו כי לא יותר לפליטים להיכנס לארצות-הברית. ב-5 ביוני הושג הסכם להתיר לפליטים לרדת לחוף ולהיכנס לקובה תמורת איגרת חוב בסך 453,000 דולר (500 דולר לפליט) שתופקד ביום המחרת. הג'וינט לא הצליח לגייס את הסכום הדרוש במועד שנקבע, וב-6 ביוני הפליגה האונייה לאירופה. 29 נוסעים קיבלו רשות לרדת מהאונייה, 22 מהם יהודים בעלי אשרות כניסה לקובה בנות תוקף, נוסע אחד, מקס לוונה, היה מאושפז בבית-חולים אחרי נסיון התאבדות ושישה לא היו יהודים.

בעת שהאונייה עשתה דרכה לאירופה הסכימו בריטניה, בלגיה, צרפת והולנד לקלוט את הפליטים: אחרי שב-17 ביוני עגנה האונייה באנטוורפן (Antwerp) נכנסו 287 לבריטניה,

214 לבלגיה, 224 לצרפת ו-181 להולנד. רוב הנוסעים שקיבלו, כאמור, מיקלט זמני במדינות אירופה, סופם שנרצחו בידי הנאצים ב'פתרון הסופי'.